

N:o 56.

Toinen Saarna Kuudentena Sunnuntaina Pääsijäisestä.

Evank. Joh. 15: 26, 27 ja 16: 1–4.

Evankeliumimme ensimmäisen osan, joka puhuu Pyhästä Hengestä, tahdomme säästää Helluntaiksi, jolloin kuulette saarnattavan, minkä tähden hän nimittää Pyhän Hengen Lohduttajaksi ja totuuden Hengeksi, ja kuinka hän sen erottaa Isästä ja Pojasta, niin että Pyhä Henki on se persoona, joka sekä Isästä että Pojasta käy ulos eli lähetetään. Sen vuoksi Pyhällä Hengellä myöskin on nimenä Isän ja Pojan Henki eli Kristuksen Henki, joksi häntä P. Paavali ja Pietari mainitsevat. (Gal. 4: 6 ja 1 Piet. 1: 11). Täten saa myöskin vahvistuksensa se, että Kristus on ainoa ijankaikkinen Jumala Isän kanssa, koska hän tässä sanoo lähettävänsä Isän keralla Pyhän Hengen ja antavansa sen kristikunnalle, niinkuin tästä laveammin on selitetty näiden kolmen luvun erikoisselityksessä.

Herra Kristus puhuu nämä sanat, jotka käsittävät kokonaista kolme lukua, ennen eroamistaan ja taivaaseen astumistaan opetuslapsilleen ja samalla myös koko kristikunnalle maailman loppuun asti lohdutukseksi kaikkeen siihen nähden, mikä heitä maailmassa oli kohtaava hänen poismenonsa jälkeen tästä elämästä Isän tykö taivaaseen. Sen jälkeen ei hän enään ole näkyväisenä meidän parissamme eikä hallitse ruumiillisesti vaan hengellisesti, että me uskomalla hänen sanaansa saisimme voimaa ja lujuuutta kestäämään tuota sanomattoman suurta pahennusta, mitä kristikunta maailmassa saa täysin määrin kokea, kuten kohta kuulemme.

Sillä monin sanoin oli hän heille ennustanut, kuinka maailma oli käyttäytyvä heitä kohtaan heidän virkaansa täyttäessään. Sen heidän tuli tietää, oli hän suoraan heille sanonut, ettei maailma suinkaan ollut asettuva heidän puolelleen eikä vastaan ottava heidän oppiaan. Kyllähän he olivat tähän asti toivoneet, että koko maailma ja varsinkin Kristuksen oma kansa olisivat joukoittain hänen puolelleen juosseet, mutta aivan päin vastoin oli käyvä. Maailma ei ollut ainoastaan heidän saarnaansa ja sanaansa ylönkatsova mielettömien ihmisten tyhjänpäiväisinä loruina, jotka saarnasivat jostain ristiinnaulitusta ihmisestä. Pitipä heitä vielä hänen nimensä tähden vihattaman ja vainottamankin. Hän kieltää heitä lyhyesti ja vakavasti toivomasta mitään maailman ystävyyttä tai tavaraa, että he kokemuksesta oppisivat ja näkisivät, ettei hänen valtakuntansa ollenkaan sovi yhteen tämän maailman kanssa.

Mutta tämän johdosta saattoivat he aivan neuvottomiksi peljästyä ja ajatella: Mitähän tuosta tulleeekaan? Miksi pitää meidän saarnata, kun ei kukaan tahdo meitä kuulla, eipä edes oma kansammekaan, joka ainoastaan kiukustuu avatessamme suumme? Mitä sitten muut tehnevätkään? Parasta on sitten meidän olla ääneti ja antaa maailman mennä menoaan, elää ja uskoa, kuten tahtoo, kuin että meidän kuitenkin lopuksi häväistyinä ja pilkattuina täytyisi sulkea suumme; emmehän me kumminkaan mitään aikaan saa. Mitäpä

voimaa ja mahtia meillä on, köyhillä, ylönsäköillä, vähäpätöisillä, maailman suurta joukkoa, viisautta, valtaa ja mahtavuutta vastaan? – Sen vuoksi lohduttaa ja vahvistaa hän heitä edeltäpäin näillä sanoilla:

Mutta koska Lohduttaja tulee, jonka minä teille Isältä lähetän j. n. e., se on minusta todistava. Olkoon menneeksi, tarkoittaa hän sanoillaan, että he vihaavat ja vainoovat teitä minun nimeni tähden, ja että perkele tuolla vihallaan tahtoo teidät uuvuttaa vaikeutamaan. He eivät kuitenkaan siihen mittaan pääse, että tämän saarnan tukeuttaisivat ja hävittäisivät, sillä kun minä nyt menen pois ja olen heidän mielestään ikuisesti kuollut, niin on tuleva toinen, jonka suuta ei suljeta, vaan joka julkisesti todistaa ja puhuu minusta kaikelle maailmalle siitä huolimatta, nauraako se vai vihastuuko.

Tämä on, sanoo hän, Pyhä Henki, joka Isästä käy ulos ja jonka minä lähetän nyt ensin mentyäni Isän tykö ristin ja kuoleman kautta ja aljettuani hallitukseni jumalallisessa voimassa ja herraudessa. Silloin en enään kuiten nyt puhu yksityisenä henkilönä heikkolla äänellä ja sanalla tässä vähäisessä ahtaassa maailman sopessa, vaan saarnaan julkisesti kaikessa maailmassa ja kaikelle maailmalle hänen kauttansa. Minä lähetän hänet sellaisen, että hän teissä asuu ja teitä lohduttaa, sillä maailmassa ei teillä mitään lohdutusta ole, sekä että hän antaa teille rohkeuden ja uljuuden maailman vihollisuutta ja perkeleen peljästystä vastaan, jolloin te reippaasti ja julkisesti minusta todistatte. Tämä todistus taasen on oleva sekä nimeltään että laadultaan Pyhän Hengen teidän virkanne ja suunne kautta antama todistus. Sitä varten Isä ja minä lähettämme hänet ja annamme teille, että tietäisitte ja maailmankin täytyisi kokea näin tapahtuvan minun voimastani ja vaikutuksestani, ja että minun Isäni sitä tarkoittaa, käskee ja tah-

too, mitä Pyhä Henki teidän kauttanne saarna.

Tämmöinen on se lohdutus, jonka Kristus apostoleille antaa vahvistaakseen heidän uskoaan, ja joka oli heille suuresti tarpeen heidän saarnatessaan ja tunnustaessaan häntä. Hän lupaa täten koko kirkolle, että hänen ylösnousemisensa ja taivaaseen astumisensa jälkeen, niin kauvan kuin hän istuu Isän oikealla kädellä, Pyhän Hengen sana eli saarna oli alati kaikuva apostolien ja heidän seuraajainsa kautta, ja että tämä todistus oli maailmassa säilyvä kuulijoista ollenkaan riippumatta. Eihän heidän pitänyt siitä huolehtia, kuka sen kuulisi tai ottaisi vastaan kuka ei, mutta ainakin se tietävän, että koska se on Pyhän Hengen todistus, se myöskin on saava aikaan, että muutamat sitä uskovat. Maailma ei ollut kykenevä sitä estämään ja tukeuttamaan, vaikka kuinka vihallaan ja vainollaan sitä vastustaisi. Vaikkapa ei yksikään ainoa ihminen maan päällä olisi ottanut sitä vastaan, piti tällä saarnalla kuitenkin maailmaa nuhdeltaman, kuten hän jälestäpäin sanoo, että **Pyhä Henki nuhtelee maailmaa.** Näin saa maailma kadoituksensa tuomion, sillä se on kuullut tämän saarnan, mutta ei kuitenkaan ole tahtonut uskoa, joten sillä ei ole mitään syytöksen aihetta, kuten Kristus myöskin ennakoita sanoo: Ellen minä olisi tullut ja puhunut teille ja tehnyt näitä töitä, niin ei teillä mitään syntiä olisi.

Kun hän nyt sanoo: **Teidän pitää myös todistaman, sillä te olette alusta minun kanssani,** niin kuvaa hän sillä etupäässä apostoleita ennen kaikkia muita saarnaajia ja antaa heidän saarnalleen sellaisen voiman, että koko maailman piti heidän sanaansa sidottu oleman, sitä vastaan sanomatta uskoman ja oleman vakuutettu, että kaikki heidän opettamansa ja saarnaamansa on Pyhän Hengen saarna, jolta itseltä he sitä saivat kuulla ja ottaa vastaan, kuten 1 Joh. 1: 1 j. Seur. Todistetaan sanoen:

Jonka me kuulimme, jonka me silmillämme näimme, jota me katselleet olemme j. n. e. Elämän sanasta, sen me teille ilmoitamme.

Sellaista todistusta ei ole kenelläkään saarnaajalla maailmassa paitsi apostoleilla yksinään, sillä täten käsketään samalla kaikkia seuraamaan apostolien jälkiä pysymään samassa opissa ja olemaan enempää ja toisin opettamatta. Tästä on myöskin osoitettu oikeaan tunnus-merkkiin, jonka mukaan Pyhän Hengen saarna on tunnettava ja tutkittava. Hän sanoo: **Pyhä Henki on minusta todistava.** Hän ei ole kenestäkään muusta saarnaava kuin Kristuksesta, ei Mooseksesta, ei Muhametista eikä omista töistämme, joten me emme siis, kuten P. Pietari Ap. Tek. 4: 12 sanoo: **minkään muun nimen kautta taivaan alla saata autuaiksi tulla, kuin tämän ristiinnaulitun Kristuksen.**

Näitä olen minä puhunut teille, ettette pahenisi. He panevat teitä pannaan; ja aika tulee, että jokainen joka teidän tappaa, se luulee tekevänsä Jumalalle palveluksen. Tässä hän ilmaisee ja selittää itse kyllä selvästi, mitä heitä maailmassa tämän saarnan tähden oli kohtaava. Hän mainitsee kaksi voimakasta asetta, joita voimakkaampia ei voi olla evankeliumin tukauttamiseksi, nimittäin saarnaajain pannaan panemisen ja tappamisen, jota vielä päälliseksi kerskataan Jumalalle tehdyksi palvelukseksi. Kukapa sellaista pahennusta voinee kestää, ja kukapa nyt enään tahtoo ja voi saarnata, jos Kristuksen todistajia näin pahasti kohdellaan ja surmataan? Mutta mitäpä siitä! Ompa hän sanonut, että Pyhän Hengen pitää hänestä todistaman ja myös heidänkin, ja hän vakuuttaa, ettei maailma raivollaan ja vainollaan kuitenkaan saa tällaista todistusta lakkautetuksi. Tämän sanoo hän edeltäpäin sen vuoksi että he asian

tietäisivät ja siten olisivat varustuksissa tuollaisen pahennuksen varalle.

Onhan tuo ihmeellinen seikka ja kumma kuulla ja sanoa, ettei ainoastaan maailma katkerasta vihassa ja raivossaan ole ryntäävä Kristusta, Jumalan Poikaa ja omaa Vapahtajaansa vastaan, vaan että itse apostolienkin pitää paheneman tuollaisesta maailman tuomiosta. Kukapa, näet, olisi koskaan voinut aavistaa, että Kristuksen ynnä hänen evankeliuminsa näin oli käyvä oman kansansa keskuudessa, jolle Jumala oli hänet luvannut, ja joka häneltä saattoi kaikkea hyvää odottaa, kuten hän heille todistikin? Mutta sinä kuulet tässä, että evankeliumi on sellainen saarna, joka järjen ja ihmisarvostelun mukaan on suorastaan pahentava saarna, jota ei ainoastaan pidetä suurena erhetyksenä ja hullutuksena, maailman mielestä ylönkatsottavana ja naurettavana, vaan myöskin sellaisena puheena, jota ei millään muotoa saa kuulla eikä kärsiä, yhtä vähän kuin ilkeän perkeleen turmiollisinta helvetin myrkkyä.

Tämmöinen arvo ja kunnia on Kristuksen valtakunnalla maan päällä. Siitä täytyy nähdä ja käsittää, ettei se ole sellainen maallinen valtakunta, jonkalaiseksi liha ja veri sitä haluaisi. Eipä se edes saa olla nimeltäkään Kristuksen eli Jumalan valtakunta, vaan sitä soimataan kaiken hyvän hallituksen, sekä jumalallisen että maallisen, kukistajaksi ja hävittäjäksi. Kylläpä on ihmettä ja kummaa, että noin kohtelevat Jumalan Poikaa ne ihmiset, joita sanotaan Jumalan kansaksi ja ovat parhaita maailmassa. Eihän hän puhu tässä julkisista, kevytmielisistä, pahoista roistoista eikä jumalattomista ihmisistä, vaan niistä, joita pidetään etevimpinä, viisaimpina, pyhimpinä ja, kuten hän tässä sanoo, Jumalan palvelijoina.

Nyt ei ole paavikunnassa tähän asti kukaan ymmärtänyt eikä voikkaan ymmärtää, mitä nämä sanat tarkoittavat: He panevat teitä

pannaan. He eivät tästä evankeliumista tiedä mitään muuta sanoa, kuin että nykyänsä jo on vanha ja tykkänään kuollut asia se, että juutalaiset ovat olleet niin paatuneita ihmisiä, etteivät Kristusta ja hänen apostoleitaan voineet kärsiä. Emmehän me myöskään ole voineet ajatella, että maan päällä tähänkin aikaan olisi kristittyjen joukossa eli seurakunnassa niin pahoja ihmisiä, jotka toisiaan pannaan panisivat, sillä ei tässä voi olla puhetta juutalaisista eikä turkkilaisista; eihän niillä ole kristillisen seurakunnan kanssa mitään tekemistä. Eikä myöskään ole paavikunnassa koskaan kuultu eikä tapahtunut, että ketään evankeliumin ja Kristuksen tunnustamisen tähden olisi pannaan pantu, vainottu tai surmattu. Sen vuoksi ei tämä saarna myöskään koske heitä eikä voi heille tuottaa opetusta eikä lohdutusta.

Mutta meidän on täytynt, Jumalan kiitos, omasta kokemuksestamme evankeliumisaarnaamme nähden hiukan oppia, mitä Kristus tällä on tarkoittanut ja miksi hän on näin puhunut. Siitä oppiriidasta, jota me käymme vastustajaimme kanssa, käy selville, että juuri tuo paavikunta apujoukkoineen on tähän asti ollut ja on vieläkin tuota koreata, hurskasta, pyhää väkeä, josta Kristus tässä sanoo, että he panevat kristityt pannaan evankeliumin saarnan tähden ja surmaavat heitä Jumalalle palvelukseksi. Tähän asti he ovatkin evankeliumin väkivaltaisessa sortamisessa hyvin menestyneet, koska jokainen on ollut heidän puolellansa ja koska kaikkia heidän puheitaan ja tekojaan on täytynt pitää kirkon puheina ja tekoina. Jos joku on sanallakaan uskaltanut huomauttaa vastaan on häntä paikalla muitta mutkitta polttoroviolle viskattu.

Tätä on sanottu kirottujen vääräuskoisten ja Jumalan vihollisten poisjuurittamiseksi, Jumalalle tehdyksi pyhäksi työksi. Meidän aikamamme ovat he sen kylläkin runsaasti todistaneet ja todistavat vieläkin moneen hurs-

kaaseen ihmiseen nähden, joita he ainoastaan Kristuksen uskon tunnustamisen ja Jumalan sanan tähden murhaavat niin hurjasti, etteivät heitä edes silloinkaan henkiin jätä, vaikka he peruuttaisivatkin tunnustuksensa. Sen vuoksi ei tämä evankeliumi nyt enään tarvitse monia selityksiä, kunhan vaan tuon otamme huomioon ja opimme siitä erottamaan, mikä väärä ja mikä oikea seurakunta on voidaksemme siten itseämme vahvistaa ja lohduttaa sellaista pahennusta vastaan. Sen vuoksi tahdomme hiukan tarkastella näitä sanoja.

Pannaan panemisella tarkoitetaan hyvin ymmärrettävästi sitä, että joku, kuten kreikkalainen teksti vielä selvemmin sen lausuu, ajetaan ja suljetaan pois synagoogasta eli Jumalan kansan kokouksesta, julistetaan ja pidetään erotettuna kaikesta seurakunnan yhteydestä, tuomitaan suorastaan perkeleen omaksi ja viskataan helvetin syvyyteen sellaisena, jolla ei ikänä voi olla mitään osaa Jumalan valtakunnassa, armossa ja ijankaikkisessa autuudessa. Tämä on kova ja hirvuihin sana, jota jokaisen hurskaan sydämen täytyy kaikkein enimmin kauhistua.

Onhan nimittäin totta ja vastaansanomaton, että Jumala on seurakunnalle antanut sellaisen vallan ja voiman, että sen pannaan panema totisesti on Jumalan edessä kirottu, se on: Jumalan vihan ja kirouksen alainen ja temmattu erilleen kaikkein pyhän yhteydestä, kuten Kristus Matt. 18: 17, 18 sanoo: **Kaikki mitä te maan päällä sidotte, pitää myös oleman sidotut taivaassa**, ja samoin: **Ellei joku seurakuntaa tottele, niin pidä häntä pakana ja publikaanina**. Mitä kauheampaa voikaan ihmiselle tapahtua, kuin että Jumalan ja kaikkein luotuin kirous ja kadotustuomio hänen saavuttaa ja häneltä ikuisiksi ajaksi riistetään kaikki autuus ja lohdutus.

Kun nyt tuollainen kirous ja panna julistetaan, silloin täytyy toisenkin asian olla seu-

rauksena, josta Kristus tässä sanoo: **Jokainen joka teidän tappaa, se luulee tekevänsä Jumalalle palveluksen.** Sillä tämä on se tuomion toimeenpano eli rangaistus, jonka maailma mielestään on velvollinen täytäntöön panemaan, että ne, jotka julkisesti ovat Jumalan ja seurakunnan pannassa, ovat ilman armoa surmattavat ja hävitettävät maan päältä. Tämä tuomio pitää langetettaman niille, jotka Jumalan kansaa vastaan niskoittelevat etenkin uudella opilla ja uskolla, kuten apostoleitakin siitä syytettiin ja väitettiin heidän saarnaavan vastoin Jumalan lakia, temppeliä ja kansaa. Onhan Jumalakin ankarasti laisaaan säätänyt, että yhtäkään sellaista ei ole henkiin jätettävä vaan kaikki säälimättä surmattava; sellaisessa tapauksessa ei saanut kukaan säästää edes lähintä ystävänsä, eipä veljeä, poikaa tai tyttäätä, 5 Moos. 13: 8 ja seur.

Tämä on teidänkin osaksenne tuleva, tarkoittaa Kristus sanoillaan, ettei teitä ainoastaan oma kansanne pane pannaan ja julista Jumalan kiroamaksi, vaan he ryhtyvät teitä rankaisemaankin kuin Jumalan vihollisia eivätkä mielestään voi mitään parempaa työtä tehdä, kuin että saisivat sellaiset kirottu ihmiset perin juurin häviämään Jumalalle ylistykseksi ja kunniaksi. Kristuksen opetuslasten on siis käyvä, kuten itse heidän Päänsä ja Herransa on käynyt, että heidät pidetään pahoina, vahingollisina, myrkyllisinä, kirottuina ihmisinä, joiden maan päältä tuhoamisen jokainen pitää velvollisuutenaan. Ken sitten näin tekee, se mielestään tekee ylevän, taivaan Jumalalle otollisen työn, jota suurempaa kuuliaisuutta ja jumalanpalvelusta ei hänelle voi tapahtua.

Katsos, eikö tuossa nyt ollut rakkaille opetuslapsille suurta pahennuksen aihetta ja liian raskasta kannettavaa, kuten Kristus myöhemmin sanoo, että heidän täytyi sellaista nähdä ja saada kokea ei ainoastaan Herras-

saan, johon uskoivat, vaan myöskin itsessään, kun hänen tähtensä saivat häpeällisen kirouksen ja surman palkakseen niiltä, jotka olivat Jumalan kansaa ja joilla oli järjestetty seurakuntahallitus. Sitä paitsi piti jokaisen antaa näille se kiitos ja tunnustus, että he eivät ainoastaan tehneet oikein siinä vaan myöskin toimittivat mitä ylevimmän palveluksen Jumalalle hurskaina, pyhinä ihmisinä, jotka kaikessa totuudessa ja kiivaudessa muka etsivät ja tavoittelivat Jumalan kunniaa. Minkä ankaran pahennuksen sen täytyikään olla muulle Kristuksen seurakunnan heikolle joukolle, kun tuollaista tapahtui ja sen alussa ja sitä juuri istuttaessa, jolloin kuitenkin Pyhä Henki ihmeillä niin mahtavasti osoitti voimansa kaiken maailman edessä! Mitä parempaa heillä oli odotettavissa epäjumalisilta pakanoilta, kun sellaista omilta ystäviltaan ja veljiltään, Juudan kansalta, saivat kokea.

Kylläpä tämä on todellakin ihmeellistä ja ihmisymmärryksen mukaan aivan takaperoista seurakunnan hallitsemista. Kukapa milloinkaan olisi kuullut, että Jumala juuri tällä tavalla tahtoo tehdä maailman Kristukselle alamaiseksi, levittää sanaansa kaikkiin paikkoihin ja koota seurakuntansa? Onhan jo alusta alkaen nurinpuolista ja pahentavaista, että rakkaitten apostolien täytyi häpeällisesti sen tähden päänsä menettää, sekä ettei heidän joukollaan vaan vastustajilla piti oleman nimenä Jumalan kansa ja seurakunta. Kylläpä tämän asianhaaran olisi pitänyt olla riittävän voimakas poistamaan opetuslasten sydämistä harhaluuloa Kristuksen maallisesta valtakunnasta, opettamaan heitä olemaan toivomatta häneltä maallista ja ajallista tavaraa, kunniaa, valtaa ja rauhaa, ja ajattelemaan hänen aikovan jotain muuta antaa, kun näin sallii heidän häpeätä ja kuolemata kärsiä.

Sen vuoksi hän julistaakin tätä ennakolta, että kristityt voisivat olla sitä vastaan varus-

tuksissaan ja tietäisivät, mistä heidän piti lohdutusta saaman, ja sanoo, että Pyhä Henki on kuitenkin tuollaisessa pahenuksesta huolimatta todistava hänestä, joka kyllä tarpeellista onkin. Sillä totisesti siihen Pyhän Hengen ilmoitusta ja vaikutusta vaaditaan, että sellaista tunnettaisiin ja ymmärrettäisiin. Kuka pa muuten voisi uskoa, että tämä ristiinnaulittu ja opetuslapsissansa kirottu ja tuomittu Jeesus olisi totinen Jumalan Poika, elämän ja ijankaikkisen kunnian Herra.

Tässä tekstissä on siis meille esitetty kuva Kristuksen valtakunnasta, kuinka sen käy pahanelkisessä maailman valtakunnassa. Tästä ennustetaan jo evankeliumin ensimmäisessä lupauksessa, johon kirkon alku perustuu ja jossa Jumala sanoo käärmeelle: **Minä panen vainon sinun ja vaimon välille ja sinun siemenes ja hänen siemenensä välille; sen pitää rikki polkeman sinun pääs ja sinä olet pistävä häntä kantapäähän,** 1 Moos. 3: 15. Tämän vainon täytyy aina olla liikkeellä maailmassa ja jäädä ikuisiksi vihollisuudeksi ja sodaksi. Minne Kristus saarnallansa tulee, siellä tapaa hän käärmeen, joka heti alkaa kähistä häntä vastaan, pistää ja puree ympärilleen myrkyllisellä kielellään ja hampailaan, sillä sekin pelkää henkeänsä. Mutta tällä ei se ole vielä mitään voittanut; sen täytyy kuitenkin pysyä tämän vaimon siemenen sotkettavana, joka polkee sen päätä polkemistaan, kunnes se on tyhjentänyt myrkkynsä ja vihan sa häneen, jolloin sen valta raukeehi tyhjäksi eikä se enään voi vahingoittaa.

Meidän lohdutuksemme ja voittomme Kristuksessa on se, että hän kuitenkin tahtoo kirkkonsa pitää pystyssä kaikesta perkeleen vihanpurkaamisesta väkivallasta huolimatta. Mutta kyllä meidän siltä täytyy kärsiä perkeleen murhaavia pistoksia ja puremista, jotka kipeästi koskevat lihaamme ja vereemme. Ja kaikkein raskainta on se, että meidän täytyy

tuollaista kokea ja kärsiä niiltä, jotka itsekin ovat nimeltä olevinaan Jumalan lapsia ja kristillistä seurakuntaa. Mutta meidän täytyy oppia siihen tottumaan, sillä itse Kristuksen ja kaikkein pyhienkään ei ole paremmin käynyt.

Onpa ensimmäiselle isällemme Aadamillekin ollut raskasta ja katkeraa, kun hänen täytyi oppia ymmärtämään edellä mainittu lause omissa lapsissaan, sillä hänen ensimmäinen Jumalalta saamansa poika löi kuoliaaksi veljensä uhrin ja jumalanpalveluksen tähden. Samoin täytyi myöhemmin rakasten isien Aabrahamin, Iisakin y. m. omista perhekunnissaan, jotka silloin olivat oikea seurakunta, saada kokea, että veli vainosi veljeään, vaikka molemmat yhdeltä isältä olivat saman uskon, Jumalan sanan ja jumalanpalveluksen oppineet ja saaneet. Ei siis tarvitse meidänkään ihmetellä eikä kummastella, jos mekin saamme samaa kokea ei ainoastaan paavilaisiltamme, joilta jo tuomiomme olemme saaneet ja joista hyvästi tiedämme, mikä mieli ja aikomus heillä on meihin nähden, vaan vielä niiltäkin, jotka oleskelevat omassa keskuudessamme ja kutsutaan evankelisiksi, vaikka eivät oikeita sellaisia olekkaan.

Siinä nyt tämän saarnan ja Kristuksen ennustuksen ensimmäinen osa. Seuraa nyt toinen siitä, mikä merkillinen syy ja asianhaara sen vaikuttaa, että tuollaiset kelpo ihmiset, parhaimmat, viisaimmat ja pyhimät Jumalan kansassa, jotka todella tarkoittavat ja koettavat edistää Jumalan kunniaa ja palvelemista, Kristusta ja hänen kristittyjänsä niin katkerasti ja hirmuisesti vainoovat.

Ja näitä he tekevät teille, ettei he tunne Isää eikä minua. Tässä sinä kuulet, minkä tähden näin käy; hän tunnustaa omalla suullaan, mikä heitä pakottaa noin vihaamaan ja vainoamaan kristittyjä. Syy on se, sanoo hän, että te saarnaatte minusta jota he eivät tunne. Heidänhän tulee virkajärjestyksensä mukaan

opettaa ja saarnata ylimmäisinä pappeina, kirjanoppineina ja nykyään paavina ja piispoina j. n. e., ja katsoa, ettei mikään muu saarna nouse Mooseksen ja lain vanhaa ja vahvistettua oppia vastaan, jonka Mooses, kuten edellä (5 Moos. 13: 6 ja seur.) on sanottu, on kalliisti ja vakavasti heidän tehtäväksensä uskonut.

Kuinka siis rohkenivat apostolit astua esiin uudella opilla ja saarnalla, jota ei ennen oltu kuultu ja joka puhuu eräästä tuntemattomasta Messiaasta eli Kristuksesta, jota he eivät olleet vastaan ottaneet, vaan jonka he vääränä profeettana, jopa Jumalan pilkkaajanakin ja kansan villitsijänä naulasivat ristiin? Kuka pa tahtoi noin häpeällisesti ristiinnaulittua tunnustaa ja hyväksyä Kristukseksi vastoin järjestetyn virkavallan päätöstä ja tunnustusta? Hepä tuollaisen valtansa perustuksella varsin julkeasti apostoleita uhkailivat ja Ap. Tek. 5: 28 sanoivat: **Emmekö ole kovasti teitä kieltäneet puhumasta kansalle tähän nimeen?**

Ei siis ole mitään epäilystä siitä, etteivät nämä tunteneet Kristusta. Sen todistavat heidän omat tekonsa ja tunnustuksensa, niin että kyllä kouraan tuntuvasti huomataan, kuinka suuresti kerskailivat olevansa Jumalan kansaa ja että heillä on hänen lakinsa, lupauksensa, pappautensa, jumalanpalveluksensa, niinkuin meikäläisilläkin on Raamattu, kaste, sakramentti ja Kristuksen nimi. Mutta kuitenkin ovat he sokeita eivätkä he oikein tunne Jumalaa ja Kristusta, ja tässä sokeudessaan paatuneina he pannaan pannen ja murhaten hyökkäävät Jumalaa ja hänen Poikaansa vastaan luullen ja kerskatun Jumalaa palvelevansa. Kristus vahvistaa tässä omiaan ja lohduttaa, että heidän pitäisi huolia tuollaisesta tuomios-ta eikä heidän valtaansa ja käskyjään peljäten lakata saarnaamasta ja tunnustamasta, vaan sen sijaan vastata heille, kuten apostolit ylimmäisille papeille ja Jerusalemin neuvostolle:

Enemmin tulee kuulla Jumalata kuin ihmisiä, Ap. Tek. 5: 29.

ja tällä tekee Kristus itse johtopäätöksen ja tekee erotuksen oikean ja väärän kirkon välillä osoittaen, ettei tässä kohden ole katsottava nimeä eikä ulkonaista loistoa ja kuorta, vaan että ihmisten maan päällä on peitto vedettävä pois ja saatava oikea tuntomerkki, jonka mukaan pyhä kirkko ja oikea Jumalan kansa ja palvelijat tunnettaisiin. Sellaista ei nimittäin voi järki eikä ihmisviisaus opettaa. Oikea tuntomerkki on taas se, että tutkitaan, keillä on oikea Kristuksen tunteminen, keillä ei. Tässä ei tule, kuten jo on sanottu, päättää kaikenlaisen ulkonaisen arvon, nimen, viran, vallan ja seurakunnan iän mukaan, sillä jos niin tehtäisiin, olisipa silloin juutalaisten joukko verrattomasti apostoleita etevämpi ja paavilaiset joukkoineen meitä.

Mehän tunnustamme itse ja myönnämme, että heillä on sia oikeassa seurakunnassa, että heillä on Kristuksen antaman ja apostoleilta peritty virkatehtävä opettaa, kastaa, antaa sakramentteja, päästää synneistä, vihkiä virkoihin j. n. e., samoin kuin nämä kuuluivat juutalaisillekin heidän synagoogissaan eli seurakunnissaan heille oikeassa järjestyksessä uskotun pappisviran ja kirkon hallinnon nojalla.

Me myönnämme tämän kaikki oikeaksi emmekä hätyytä itse virkaa, vaikka he eivät samaa myönnöstyä meille teekkään. Vieläpä tunnustamme ne heiltä saaneemmekin, aivan kuin Kristus itse oli syntyjään juutalainen ja apostolit juutalaisten keskuudessa Raamatun löysivät.

Näihin hekin vetoovat kerskauksissaan ja uhkauksissaan meitä vastaan, kun soimaavat ja kiroovat meitä uppiniskaisiksi, kirkosta luponeiksi kieltäjiksi ja sen vihollisiksi. Raskasta on kantaa tuollaista nimeä ja tuomiota ja perkele saattaa tilaisuuden tullessa tuollaishella todistuskappaleella hätyyttää ja ahdistaa ym-

märtämättömiä käyden sydämen kimppuun ja herättäen tällaisia ajatuksia: Voi, tämä on kuitenkin kirkon panna, ja heillehän on oikea virka uskottu; ei totisesti puhu Kristus leikkiä Matt. 18: 18 sanoessaan: **Kaikki mitä te maan päällä sidotte, pitää myös oleman sidotut taivaassa.** Kenen siis kirkko kiroo, hänet kiroo epäilemättä Jumalakin. Eivätkä ne sinkautakaan tuota panna perkeleen eikä paavin nimeen, vaan Isän Jumalan, Pojan ja Pyhän Hengen nimeen, Kristuksen voimasta j. n. e., kuten he asian kunniallisesti kaunistelevat ylevillä, vakavilla sanoilla.

Mutta tässä tarvitaan älyä hoksaamaan Kristuksen osoittamaa erotusta kahdenlaisesta kirkosta, joista toiselle maailma ei sitä nimeä myönnä, vaan sen siltä riistää ja kiroo, ja toisaalta taas tuo nimi ja maine on ja sen nojalla vainoo tuota pientä joukkoa. Mutta asia kääntyykin molemmin puolin aivan päinvastaiseksi, niin että tuo nimeä vailla oleva on oikea kirkko eikä tuo toinen, vaikka se kirkkohallituksen istuimella istuu ja sillä on ja se toimittaa kaikki ne virat, jotka meidän täytyy tunnustaa pyhän kirkon eli seurakunnan viroiksi ja tehtäviksi. Mutta siitä huolimatta ei tarvitse heidän pannoistaan eikä tuomioistaan välittää yhtään mitään.

Syynä taasen tuohon eroon ja erotukseen ovat nämä Kristuksen sanat: **He eivät tunne Isää eikä minua.** Se on: Erotuksen perusteenä on Kristuksen oppi ja tunteminen, jonka mukaan tulee tutkia ja tuomita, mikä on oikea ja mikä väärä kirkko. Eihän se riitä, että jollakulla on virka ja nimi, sillä niitä voidaan väärin omistaa ja käyttää; toinen käsky ja Isämeidänrukouksen toinen rukous osoittaa, että Jumalan nimeä usein väärin käytetään eikä pyhitetä, vaan häväistään ja pilkataan. Älköön siis umpimähkään myönnyttäkö eikä hyväksyttäkö, vaikka he vetoovat tähän nimeen sanoen: Tämän sanon ja teen minä Jumalan ja

Kristuksen nimeen ja hänen kirkkonsa käskystä ja voimasta, vaan tehtäköön aina tämä erotus: Jumalan ja kirkon nimen minä kyllä hyväksyn ja pidän kalliina ja rakkaina, mutta sitä en myönnä, että niiden varjossa väität ja myyskentelet mitä hyvänsä.

Samoin sanomme mekin paavilaisellemme: Nimen ja viran teille hyvästi suomme ja pidämme ne pyhinä ja kalliina, mutta se virka ei ole teidän omanne vaan Kristuksen säätämä ja kirkolle antama katsomatta ja erottamatta niitä henkilöitä, jotka virkaa toimittavat. Siitä syystä on aina oikeata ja hyvää, mitä tuollaisen viran kautta Kristuksen säätämisen mukaan ja hänen ja kirkon nimessä annetaan, vaikkakin jumalattomat, uskottomat ihmiset ovat sitä antamassa tai vastaan ottamassa. Täytyy siis erottaa virka henkilöistä ja näiden väärinkäytöksestä. Jumalan ja Kristuksen nimi on aina itsessään pyhä, mutta sitä voidaan aina väärin käyttää ja häväistä. Samoin on kirkonkin virka kallis ja hyvä, mutta sen hoitajat voivat kyllä olla kirottuja ja perkeleen lapsia. Viran perustuksella ei siis voida varmasti päättää, mitkä ovat oikeita mitkä väriä kristittyjä ja kirkkoja.

Mutta mitä tulee Kristuksen tuntemiseen ja tuntemattomuuteen, se on: Kristuksen oppiin ja uskoon eli tunnustukseen, siinä kohden me eroamme. Siinähan se tulee näkyviin, mitä Kristus itse tässä päättää ja sanoo, etteivät he tunne häntä eikä Isää. Siis on hän itse asian niin ratkaissut, että he eivät ole Kristuksen seurakunta, vaan ne, joille Kristus on nimen antanut ja joilla se totuudessa on ja joita edelliset vainoovat. Tämän Kristuksen tuomion ja päätöksen tähden olkoot pelkäämättä eikä tule heidän siitä huolia, vaikka heitä soimataankin ja kirotaan vääräuskoisiksi. Sitä juuri tulee heidän pitää merkkinä ja lohdutuksena siitä, että ovat se joukko, joka Kristuksen oma on, kun tuo toinen suuri joukko, jolla on valta ja

oikea maine heitä pannaan julistaa. Sillä sellainen panna ei suinkaan tule väärän kirkon osaksi Kristuksen tuntemisen eikä uskon tähden, sillä se tahtoo päästä kaikista nuhteista, kirouksista ja vainoista; vieläpä rohkenee se kuninkaita ja keisareitakin ylönkatsoa ja rai-vota heitä vastaan pannallaan ja kirouksellaan. Näin perin voimakas ja peljättävä on heidän käsissään kirkon nimi ja sen valta.

Mikä sitten on Kristuksen ja Isän tunteminen? Kerskaavathan paavilaisetkin sellaisesta tuntemisesta, samoin kuin juutalaisetkin kerskasivat eivätkä suvainneet kuulla, etteivät he olisi tunteneet jumalaa ja Messiastaan, kun hän kerran oli tuleva. Kukapa muu muka olisi hänen tuntenut elleivät he, joilla oli hänen lakinsa, lupauksensa, temppelinsä, papistonsa j. n. e., ja jotka rukoilivat oikeata Jumalaa, taivaan ja maan luoja, joka heille Messiaan oli luvannut?

Mutta sinä kuulet tässä, ettei se vielä riitä Jumalan tuntemiseksi, että heillä on monta lakia ja jumalanpalvelusta, joihin luulevat Jumalan mielistyvän, vaan joka oikein tahtoo Jumalan tuntea, hänen täytyy tuntea hän tässä Kristuksessa, se on: sanassa ja lupauksissa, joilla Raamattu ja profeetat hänestä puhuvat ja todistavat. Sehän se juuri on evankeliumin oppi ja saarna, että Kristus on Jumalan poika, siinä tarkoituksessa Isän lähettämä, että hänen verensä tulisi uhriksi ja maksuksi koko maailman synneistä, poistaisi Jumalan vihan ja sovittaisi meidät niin, että me synnistä ja kuolemasta vapahdettuina saisimme hänen kauttansa ijankaikkisen vanhurskauden ja elämän. Tässä taasen täytyy seurata, ettei yksikään ihminen omalla työllään tai pyhyydellään voi syntejäänsä sovittaa eikä Jumalan vihaa poistaa, joten siis ei muuta keinoa eikä neuvoa ole Jumalan armon ja ijankaikkisen elämän saavuttamiseksi kuin se usko, joka Kristuksen näin käsittää.

Tämmöinen on oikea Kristus oikein tunnettuna; ja ken Kristuksen näin tuntee, hän tuntee myöskin Isän, sillä se tunteminen opettaa hänelle, että juuri tämä eikä mikään muu on Isän Jumalan aivoitus, tarkoitus ja tahto ijankaikkisuudesta asti. Hän tahtoo siis ainoastaan tämän Poikansa tähden olla meille armollinen ja tehdä meidät autuaiksi; eikä kukaan voi Jumalan tykö tulla paitsi hänen kauttansa, joka on meidän synteimme kantaja ja armoistuin.

Tämä on ainoa uskonkappale, joka meidät kristityiksi tekee, ja se on meidän autuutemme perustus. Missä nyt Kristus näin tunnetaan, siinä täytyy myöskin luottamuksen ja kerskauksen omaan pyhyyteen ja työhön ja juutalaisten lainmukaiseen jumalanpalvelukseen, kukistua, niinkään kaiken paavin itsevalitsemän ilvehtimisen ja ihmisajatusten sekasotkun mennä matkoihinsa. Eihän ne kaksi voi yhteen sopia, että Kristus yksin minun syntini maksaisi, ja että minä itsekkin töilläni ja ansiollisuudellani Jumalan edessä syntini sovittaisin.

Kun siis nuo juutalaispyhät ja meidän nykyiset paavilaiset eivät hyväksy eivätkä usko tällaista saarnaa Kristuksesta, niin todistavat he itse omilla töillään, etteivät tunne Kristusta eikä Isää hänen lähettäjänsä. Omissa heureisansa kuvailevat he itselleen omaa Jumalaa, joka katsoisi heidän pyhyyteensä, sillä onhan heillä laki, pappeus ja jumalanpalvelus, ja he uneksivat itselleen sellaista Kristusta, joka tullessaan ihastuisi iki hyväksi tuollaiseen pyhyyteen ja korottaisi heidät sen vuoksi kaiken maailman edessä suureen kunniaan ja loistoon. Kun he siis kuulevat apostolien saarnaavan, ettei lain töiden kautta tule vanhurskaaksi ja ettei muuta nimeä annettu ole, jossa voimme autuaiksi tulla, kuin ristiinnaulitun Kristuksen, niin he eivät tahdo sellaista kuulla eikä kärsiä, vaan vainoovat mitä katkerimmin pannallaan, kirouksellaan ja murhallaan tuollaisen

saarnan tähden apostoleita ja kaikkia kristityitä.

Aivan samoin tekevät paavilaisemmekin; he eivät tahdo eivätkä voi kärsiä sellaista saarnaa, että me ainoastaan Kristuksen emmekä omien töittemme tähden tule autuaiksi ja vanhurskaiksi Jumalan edessä. Vaikka he kyllä säilyttävätkin Kristuksen ja uskon nimen, niin he kuitenkin riistävät siltä voiman ja vaikutuksen, puollustavat sen keralla vastoppiaan omasta ansiostamme ja sanovat: Kylähän uskosta ja Kristuksesta jotakin apua on, jos niihin lisäksi tulee rakkaus ja hyvät työt. Mutta eihän tämmöinen puhe muuta ole, kuin ettei Kristus niin paljoa aikaan saa kuin omat työmme, eli että mitä hyötyä hänestä on, sen saamme töittemme tähden, kuten kouluissa sanotaan syytä tärkeämmäksi kuin vaikutusta. Sillä he sanovat julkisesti, että usko Kristukseen on turha ja joutava, jopa kuollutkin, aivan auttamaton ja hyödytön, ellei sitä pueta ja tehdä eläväksi rakkaudella, joka muka on uskon sielu ja elämä. Sen perusteella sitten sanovat, että Kristus ja usko hyvästi voi olla katumattomassakin ihmisessä, joka elelee julkisesti kuolemansynneissä.

Tämäpä vasta on tehdä Kristuksesta pelkkä tyhjä kuori eli joutilas tasku, töistä sisällyksi eli rahat, tehdä Kristuksesta kuollut ruumis, mutta töistämme sielu ja elämä, niin että vasta töitten avulla ja niitten tähden ruumis tulee eläväksi ja tyhjä tasku täyteen rahaa. Tuopa se vasta on Kristuksen häpäisemistä ja pilkkaamista, että hänen täytyy ansioineen ja voimineen olla meidän töihimme sidottuna, että häneltä otetaan pois kunnia ja valta ja hän tehdään meidän kerjäläiseksemme, jonka täytyisi meidän kädestämme ottaa se, mikä hänen pitäisi meille antaman.

Näiden kahden seikan perusteella lausuu Kristus meille sen johtopäätöksen, etteivät he ole oikea kirkko, koska eivät tunne häntä ja

sen lisäksi panevat hänen saarnaajansa pannaan ja tappavat. Hän tuomitsee siis heidät väärine oppeineen ja pannoineen sekä valehtelijoiksi että – mikäli voivat – Jumalan, Kristuksen ja kaikkien hänen pyhiensä murhaajiksi.

Tämän johdolla voit tutkia, kumpaanko joukkoon tahdot olla kuulumassa, sillä täytyyhän sinun jommankumman puolella olla. Ei käy päinsä, että vielä kauvan tahdot odottaa ja kokottaa kirkolliskokouksia, ihmisten selityksiä tai sovituksia tässä asiassa. Onhan jo päätetty ja sinä se pysyykin, että nämä kaksi joukkoa eivät ikänä voi toisiaan kärsiä. Sillä aina kumminkin suurempi joukko, joka tässä kohden tahtoo itsellensä pidättää vallan tuomita ja päättää, on toista pannalla ja murhalla vainoomassa, niinkuin se on alusta alkainkin tehnyt. Toisaalta taas pitävät uskovaiset ja oikeat kristityt kiinni tästä Kristuksen päätöksestä ja pysyvät mieluummin siinä pienessä joukossa, jolla on Kristuksen sana ja tunteminen ja joka sen vuoksi vainoa kärsii, kuin että maailman ystävyuden, kunnian ja ajallisen edun tähden liittyisivät niihin, jotka Kristus tässä julistaa Jumalan ja hänen kirkkonsa pahimmiksi vihamiehiksi eivätkä voi Jumalan valtakuntaa nähdä eikä autuaiksi tulla.

Tämän uskonkappaleen tähden täytyy siis oikean kirkon ottaa eronsa ja luopua tuosta toisesta joukosta, sillä Jumalan ja Kristuksen määräys ja käsky on, ettei sen kanssa saa yhtä köyttä vetää. Sen vuoksi täytyy meidänkin erota paavillisesta kirkosta siitä huolimatta, että he, kirkkovaltaansa ja -virkaansa nojaten meitä kiroilevat kirkon luopioiksi.

Sillä kun sitten käy, että he panevat meidät pannaan ja vainoovat meitä Kristuksen saarnan ja tunnustamisen tähden, niin on meillä jo olemassa se Kristuksen päätös, että he eivät ole oikea kirkko. Heidän virkansa ja valtansa ja mistä ikänä kerskannevatkaan, ei ole

meistä minkään arvoinen, vaan sen sijaan meidän saarnamme, kirkkovirkamme, panamme ja tuomiomme heitä vastaan on pitävä paikkansa Jumalan edessä taivaissa. Olemmehan näet varmoja Kristuksen tässä tekemästä erotuksesta ja määritelmästä, että oikea kirkko on siinä, missä se vähäinen joukko on, joka Kristuksen tuntee, se on: joka on yksimielinen Kristuksen opissa, uskossa ja tunnustuksessa. – Missä taasen oikea seurakunta on, siellä on myöskin kirkolliset virat, sakramentit, avaimet ja kaikki itse Kristuksen antamina, niin että heidän tarvitse niitä pyytää eikä saada paavilta eikä kirkolliskokouksilta. Siinä ei ole myöskään tämä virka ainoastaan itseltään ja luonnostaan oikea, vaan myöskin hen-

kilöihin nähden, jotka ovat oikea seurakunta, joilla on sellaiset virat ja niitä oikein käyttävät.

Kuitenkin myönnämme mekin, että myöskin paavilaiset hoitavat kirkollisia virkoja, kastavat ja jakavat sakramenttia, kun vaan sitä tekevät Kristuksen määräämässä järjestyksessä, sillä tapahtuuhän heidänkin toimituksensa Kristuksen nimessä ja hänen käskynsä voimasta. Täytyyhän vääräuskoistenkin kirkollisia virkoja ja kastetta pitää oikeina ja pätevinä. Mutta jos he noita virkoja käyttävät meitä vastaan, sen julistamme tämän Kristuksen päätöksen nojalla tyhjäksi ja voimattomaksi ja katsomme heidät aivan eronneiksi ja luopuneiksi Kristuksen kirkosta. Amen.